

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі
Українки Факультет культури і мистецтв
Кафедра хореографії

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

ІНКЛЮЗІЯ В ХОРЕОГРАФІЇ

підготовки магістра
спеціальності 024 Хореографія
освітньо-професійної програми Хореографія

Силабус вибіркового освітнього компонента «ІНКЛЮЗІЯ В ХОРЕОГРАФІЇ» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня освіти, галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності 024 Хореографія, за освітньою програмою Хореографія.

Розробник:

Кутузов Максим Юрійович – асистент кафедри хореографії.

Погоджено

Гарант освітньої програми:

Замлинний В.С.

Силабус вибіркового освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри хореографії

протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри:

О. Козачук.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	02 Культура і мистецтво Спеціальність 024 Хореографія Освітньо-професійна програма Хореографія Магістр	Вибірковий освітній компонент
Кількість годин/кредитів: 120/4		Рік навчання 1
		Семестр – 1
		Лекції – 10 год
		Практичні (семінарські) – 14 год.
		Лабораторні – 0 год.
		Індивідуальні – 0 год
ІНДЗ: немає		Самостійна робота – 88 год
	Консультації – 8 год	
	Форма контролю: залік (1 семестр)	
Мова навчання:		українська

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я по батькові: **Кутузов Максим Юрійович**

Посада: асистент кафедри хореографії

Контактна інформація: тел. +380509224209 , e-mail: Kutuzov.Maksym@vnu.edu.ua

Дні занять: <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Силабус вибіркового освітнього компонента «Інклюзія в хореографії» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти магістерського рівня.

Курс спрямований на формування у студентів теоретичних знань і практичних навичок, розкриває сучасні підходи до інтеграції осіб з особливими освітніми потребами в танцювальну діяльність, з урахуванням їхніх фізичних, когнітивних та емоційних можливостей.

В рамках дисципліни вивчатимуться принципи та методи проведення хореографічних занять, створення інклюзивного середовища, розробка доступних танцювальних постановок, а також використання хореографії як засобу соціальної адаптації та реабілітації.

Результатом навчання є здатність створювати хореографічні проекти з урахуванням принципів інклюзії, організовувати інклюзивні заходи та сприяти соціальній інтеграції через мистецтво танцю.

Постреквізити. Опанування матеріалу курсу дозволить значно підвищити ефективність засвоєння змісту таких дисциплін як: «Освітній менеджмент», «Управління творчими проектами», «Фахова майстерність», «Балетмейстерсько-постановочні технології».

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Освітній компонент «Інклюзія в хореографії» має на меті формування у здобувачів вищої освіти знань, умінь та компетентностей, необхідних для ефективного впровадження принципів інклюзії у хореографічну діяльність. Курс спрямований на розвиток творчого та педагогічного підходу до роботи з різними групами населення, включаючи осіб з особливими освітніми потребами, з метою забезпечення рівного доступу до мистецтва танцю.

Завдання:

- ознайомити здобувачів з основними поняттями інклюзії, її соціокультурними та педагогічними аспектами;
- вивчити сучасні підходи, методики та інструменти інклюзивної хореографічної роботи;
- розкрити роль хореографії як засобу соціальної адаптації та розвитку особистості;

- навчити студентів адаптувати хореографічні заняття для осіб із різними фізичними та когнітивними можливостями;
- відпрацювати методики створення інклюзивних танцювальних проєктів та постановок;
- розвинути вміння працювати з інклюзивними групами, забезпечуючи комфортну та безпечну атмосферу для кожного учасника;
- виховати розуміння етичних принципів роботи з людьми з особливими потребами;
- навчити використовувати хореографію як інструмент сприяння соціальній інтеграції та інклюзивності в суспільстві;
- формувати у студентів готовність брати участь у соціальних ініціативах та розвивати інклюзивні проєкти.

3. Soft skills

- комунікативні уміння й навички – готовність до вільної комунікації з учасниками освітнього процесу, вміння аргументувати, переконувати та захищати власні думки й переконання;
- аналітичне та критичне мислення – вміння/здатність знаходити і структурувати матеріал, встановлювати взаємозв'язки між окремими елементами, визначати головну та другорядну інформацію;
- когнітивна гнучкість – здатність швидко адаптуватися до змін, успішно вирішувати нові виклики, проблеми;
- емоційний інтелект – ментальні здібності, які беруть участь в усвідомленні та розумінні власних емоцій, емоцій навколишніх (дітей, батьків, колег) та вміння керувати емоціями;
- креативність, оригінальність та ініціативність – здатність генерувати інноваційні ідеї, знаходити оригінальні творчі рішення, уміння вільно мислити;
- уміння працювати в команді – налагоджувати ефективну співпрацю в групі, мікрогрупі для досягнення спільної мети;
- лідерські якості, сукупність умінь, навичок, рис характеру, визнання високих результатів у діяльності, що забезпечують успіх.

4. Структура вибіркового освітнього компонента

Назва змістовних модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. Роб.	Конс.	Форма контролю/

						бали
Змістовий модуль 1.						
Тема 1. Вступ до інклюзивної хореографії. 1.1. Поняття інклюзії та її значення у мистецтві. 1.2. Інклюзія в культурному контексті: сучасні тенденції. 1.3. Особливості інклюзивного підходу у хореографії.	17	2	2	12	1	5 ДС
Тема 2. Соціокультурні аспекти інклюзивної хореографії. 2.1. Роль хореографії у соціалізації людей з особливими потребами. 2.2. Формування толерантності через мистецтво танцю. 2.3. Співпраця з громадськими організаціями для створення інклюзивних проектів.	17	2	2	12	1	10 ПР
Тема 3. Хореографія для людей з різними потребами. 3.1. Техніки адаптації хореографічних рухів для людей з обмеженими можливостями. 3.2. Використання танцювальної терапії для покращення психофізичного стану. 3.3. Контактна імпровізація та її використання в інклюзивних групах.	17	2	2	12	1	5 ПР
Тема 4. Психологічні аспекти інклюзії. 4.1. Принципи роботи з мотивацією та самореалізацією учасників.	16	1	2	12	1	10 ПР

4.2. Подолання психологічних бар'єрів у хореографічному процесі та емоційна підтримка під час репетицій та виступів.						
Тема 5. Організація інклюзивних хореографічних проєктів. 5.1. Планування та реалізація інклюзивних танцювальних заходів. 5.2. Менеджмент інклюзивних хореографічних проєктів.	16	1	2	12	1	10 ПР
Тема 6. Методологія викладання інклюзивної хореографії. 6.1. Методи навчання для роботи з різними групами. 6.2. Розробка інклюзивних навчальних програм.	16	1	2	12	1	10 ПР
Тема 7. Практичні заняття. 7.1. Проведення репетицій з інклюзивними групами. 7.2. Створення танцювальних постановок із залученням людей з обмеженими можливостями.	21	1	2	16	2	10 ІРЗ
Разом за модулем 1						60
	120	10	14	88	8	
Види підсумкових робіт						бал
Модульна контрольна робота						40
Всього балів						100

Форма контролю: МКР – модульна контрольна робота, ІРЗ – індивідуальна робота здобувача освіти, ДС – дискусія, ПР – практичне заняття, Л – лекція, Р – реферат.

5. Завдання для самостійного опрацювання

Тема

Тема 1. Поняття інклюзії: історичний розвиток та сучасний контекст.
Тема 2. Інклюзивні практики в мистецтві: досвід різних країн.
Тема 3. Розробка адаптивних методів навчання танцю для людей з фізичними або когнітивними обмеженнями.
Тема 4. Інтеграція сучасних технологій для навчання танцю в інклюзивних групах.
Тема 5. Приклади роботи з людьми з різними видами обмежень.
Тема 6. Вплив інклюзивних хореографічних проєктів на соціалізацію та самооцінку учасників.
Тема 7. Огляд фестивалів, присвячених інклюзивному мистецтву.
Тема 8. Розробка програми тренувань з урахуванням інклюзивних принципів.
Тема 9. Особливості адаптації класичного балету для людей з обмеженими можливостями.
Тема 10. Інклюзивність у сучасних танцювальних стилях (хіп-хоп, контемпорарі, джаз-модерн).
Тема 11. Народна хореографія як інструмент інклюзії.
Тема 12. Бальна хореографія як інструмент інклюзії.
Тема 13. Аналіз інклюзивних проєктів в Україні.
Тема 14. Використання імпровізації в інклюзивних постановках.
Тема 15. Організація інклюзивних хореографічних заходів.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти.

Відвідування занять у відповідності до розкладу є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача особисто, або через старосту академічної групи. У випадку пропуску занять студентом з поважних причин, викладач призначає заняття за допомогою дистанційної платформи. Практичні заняття не проводяться повторно, ці оцінки неможливо отримати під час консультації. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно – в онлайн-формі, за погодженням з викладачем.

Здобувачі вищої освіти повинні мати активований акаунт університетської пошти на Офіс365. Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Офіс365 та відвідування сторінки кафедри, перегляд новин на Телеграм-каналі. Усі письмові запитання до викладача стосовно навчальної дисципліни мають надсилатися на університетську електронну пошту або особисту електронну пошту викладача. У період сесії бажано мати мобільний пристрій (телефон) для оперативної комунікації з адміністрацією, методистом та викладачем з приводу проведення занять та консультацій.

Політика щодо безпеки життєдіяльності та охорони праці.

З учасниками освітнього процесу проводиться просвітницька робота з питань охорони праці, пожежної, техногенної і радіаційної безпеки, санітарної гігієни, цивільного захисту та дій у надзвичайних ситуаціях. Здобувачі інформуються про місця розташування захисних споруд цивільного захисту, призначений для їх укриття на випадок виникнення надзвичайних ситуацій, порядок поведінки в них, а також шляхи захисту себе та свого оточення при різноманітних надзвичайних ситуаціях природного, техногенного, соціально-політичного та воєнного характеру. Викладання дисципліни відбувається з дотриманням правил санітарно-епідеміологічного благополуччя, охорони здоров'я, електробезпеки та пожежної безпеки.

Політика щодо академічної доброчесності.

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Здобувачі інформуються про засоби контролю за дотриманням правил академічної доброчесності, які застосовуватимуться під час оцінювання і щодо наслідків їх порушення. У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація, обман), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. Списування під час виконання тестових завдань, під час контрольних робіт, складання заліку заборонені (в тому числі, із використанням мобільних пристроїв). Для письмової доповіді допускається не більше 20% текстових запозичень. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час online тестування та підготовки практичних завдань під час заняття.

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Завдання, виконані з порушення призначених викладачем термінів, оцінюється на нижчу оцінку. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікування). Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

Політика неформального навчання.

Участь у роботі наукової конференції – 10 балів (за отримане призове місце – 15 балів). Участь у Всеукраїнській студентській олімпіаді – 20 балів. Наукова публікація: тези – 10 балів, стаття – 20 балів.

V. Підсумковий контроль

Формою підсумкового контролю з БОК «Інклюзія в хореографії» – залік. Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом.

Підсумковий контроль здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/11_Polozh_pro_otzin_%D0%A0%D0%B5%D0%B4_%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf).

Залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння здобувачем навчального матеріалу з БОК на підставі результатів виконання ним усіх видів запланованої навчальної роботи впродовж семестру: практичних або лабораторних занять, самостійної роботи, модульних контрольних робіт. Залік виставляється (зараховується) за умови, якщо здобувач виконав усі види навчальної роботи, які визначені силабусом БОК, та в сумі отримав не менше 60 балів. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми.

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100 балів.

Повторне складання заліку допускається не більше як два рази з вибіркового освітнього компонента: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Питання до заліку:

1. Що таке інклюзія та які її основні завдання?
2. Які основні принципи інклюзивної хореографії?
3. Які етапи розвитку інклюзивного руху у світі?
4. Які аспекти необхідно враховувати при створенні інклюзивного простору у хореографії?
5. Назвіть основні труднощі, які можуть виникнути під час створення інклюзивних хореографічних постановок.
6. У чому полягає різниця між інтеграцією та інклюзією?
7. Що таке танцювальна терапія і як вона пов'язана з інклюзією?
8. Як інклюзивна хореографія впливає на соціалізацію людей з особливими потребами?
9. Які методи та підходи використовуються для адаптації танцювальних постановок?
10. Як впливають танцювальні практики на соціалізацію людей з

інвалідністю?

11. Назвіть особливості роботи з людьми з порушеннями слуху у хореографії.
12. Як адаптувати танцювальні рухи для людей з обмеженою рухливістю?
13. Як мотивувати учасників з особливими потребами до активної участі в танцювальному процесі?
14. Які засоби комунікації ефективні у роботі з інклюзивними групами?
15. Які етапи включає розробка інклюзивної хореографічної постановки?
16. Які технології можуть бути використані для інклюзивних танцювальних занять?
17. Чому важливо враховувати психологічні аспекти у роботі з інклюзивними учасниками?
18. Які психологічні аспекти потрібно враховувати при побудові довіри між учасниками інклюзивного хореографічного процесу?
19. Як інклюзія у хореографії може вплинути на розвиток культури в Україні?
20. Які програми з розвитку інклюзії у мистецтві існують в Україні?
21. Чим важливий досвід імпровізації у роботі з інклюзивними групами?
22. Розкажіть про роль танцю в реабілітації та емоційному розвитку людей з особливими потребами.
23. Як підготувати педагогів-хореографів до роботи в інклюзивному середовищі?
24. Презентуйте ідею інклюзивної хореографічної постановки з урахуванням специфіки роботи з однією з груп осіб з особливими потребами.

**Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де
формою контролю є залік**

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна рекомендована література:

1. Бовкуш К. П. Готовність педагога до інклюзивної освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2015, № 4(48). С. 3–9.
2. Гаврилов О. В. Особливі діти в закладі і соціальному середовищі : навч. посіб. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2009. 308 с.
3. Колногузенко Б. М. Методика роботи з хореографічним колективом. Частина 1. Харків : ХДАК, 2005. С. 74–76.
4. Ляшенко О. Д. Інклюзивна мистецька освіта: інноваційна проблема ХХІ ст. Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики ХХІ століття: зб. матеріалів міжнар. наук.- практ. конф. 16– 17 жовт. 2014. Київ, 2014.
5. Луценко І. В. Психолого-педагогічний супровід дитини з особливими потребами в умовах інклюзивного навчання. *Інклюзивна освіта: стан і перспективи розвитку в Україні* : наук.-метод. журн. Київ, 2007. С. 20–33.
6. Плахотнюк О. Інклюзивна мистецька освіта: проблеми та перспективи. *Інноваційні технології в сучасному просторі*. Зб. матер. Всеукр. семін-практ., Львів – Броди, 23 – 24 листопада 2021 р. Броди : Видавництво «Просвіта», 2022. С. 6–14.
7. Основи інклюзивної освіти: навч.-метод. посіб. / за заг. ред. А. А. Колупаєвої. Київ : «А. С. К.», 2012. 308 с.
8. Плахотнюк О. Терапевтичний ресурс хореографії. *Психологічні виміри культури, економіки, управління* : Науковий журнал. Львів. Вип. 25. 2023. С. 34–40.
9. Сімко А. В. Вплив ігрової рухової активності на психомоторний розвиток дітей дошкільного віку з вадами інтелекту. *Актуальні питання корекційної освіти*. 2010. Вип. 1. С. 271–278.
10. Технології психолого-педагогічного супроводу дітей з аутизмом в освітньому просторі: навчально-наочний посіб. / Укладач Скрипник Т., Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 56 с.
11. Порошенко М. Інклюзивна освіта : навчальний посібник. Київ : ТОВ «Агенство Україна». 2019. 300 с.
12. Інклюзія в мистецькій освіті: виклики, практики, перспективи: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. (з міжнарод. участю), 6–7 груд. 2019 р. / за заг. ред. М. М. Бриль. Київ: ДНМЦЗКМО, 2019. 420 с.
13. Хореографія в системі заходів фізичної та психічної реабілітації дітей з розладами розвитку / З. А. Чорнак, О. А. Плахотнюк, Л. М. Ціж. Львів : Растр-7, 2022. 219 с.

Допоміжна література:

1. Алєєва Н. М. Діти з порушенням зору в умовах інклюзивної освіти : навч.-метод. посіб. Київ : Кафедра, 2016. 212 с.
2. Духовні та соціально-психологічні аспекти допомоги дітям із загальними порушеннями розвитку в системі інтеграційної освіти : матеріали симпозіуму : [збірник] / [упоряд. : А. О. Вовк, К. О. Островська ; відп. за вип. С. Л. Грабовська] ; Ін-т соціогуманіст. проблем людини західного наук. центру НАН України та МОН України, ЛНУ ім. І. Франка, каф. психології філософ. ф-ту.

Львів, 2005. 93 с.

3. Кроки до компетентності та інтеграції в суспільство : наук.-метод. зб. / [ред. кол. : Н. Софій(голова), Л. Артемова, Н. Бібик та ін. ; за ред. І. Єрмакова]. Київ : Контекст, 2000. 336 с.

Інтернет-ресурси:

1. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України про освіту щодо організації інклюзивного навчання» URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1324-18#Text>
2. Загальна декларація прав людини. Прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
3. Конвенція про права дитини. Схваленими резолюцією 50/155 Генеральної Асамблеї ООН від 21 грудня 1995 р. Конвенцію ратифіковано Постановою ВР № 789-XII від 27.02.91 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
4. Конвенція про права осіб з інвалідністю URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text